

Den nya ekonomiska geografin

Johan Klaesson

DEN NYA EKONOMISKA GEOGRAFIN

Teori

Empiri

Höghastighetsjärnvägar

Teori

Sedan slutet av 1980-talet har "rummet" (geografin) fått ny aktualitet inom forskningen

Den nya tillväxtteorin (Romer 1990, 1994, Lucas, 1988)

-Endogen tillväxt (tillväxten genereras inom systemet, modellen, regionen), baserad på "överspillande" kunskap, humankapital

Den nya ekonomiska geografin (Krugman, 1991a, 1991b, 1994, 1996)

→ nobelpris

- Geografisk koncentration är en naturlig följd av stordriftsfördelar (monopolistisk konkurrens), diversitet (mångfald) och transportkostnader

Teori

Skalfördelar (stordriftsfördelar) existerar på flera olika nivåer (Ohlin, 1933)

1. inom företaget (interna skalfördelar)
2. inom en bransch (lokaliseringsekonomier)
3. branschöverskridande (urbaniseringsekonomier)
4. länkar mellan olika industrier

→ Marknaden behöver ha en viss storlek för att de fasta kostnaderna ska kunna täckas → städer (stora regioner) är geografisk koncentrerade (stora) marknader

Teori

Städer (stora regioner) viktiga för:

-Möjliggör specialisering och högre produktivitet (arbetsmarknad, mångfald, matchning)

-Marknad för diversifierade tjänstesektorer (matchning)

-Robusthet över konjunkturcykel (branschkriser)

-Nya företag (nya branscher, specialiserad efterfråga)

-Städer alltmer viktiga:

1. Tjänstebranschernas tillväxt (transportkostnader)

2. Kunskapsintensiva branscher ("överspillande" "tyst" kunskap)

Teori

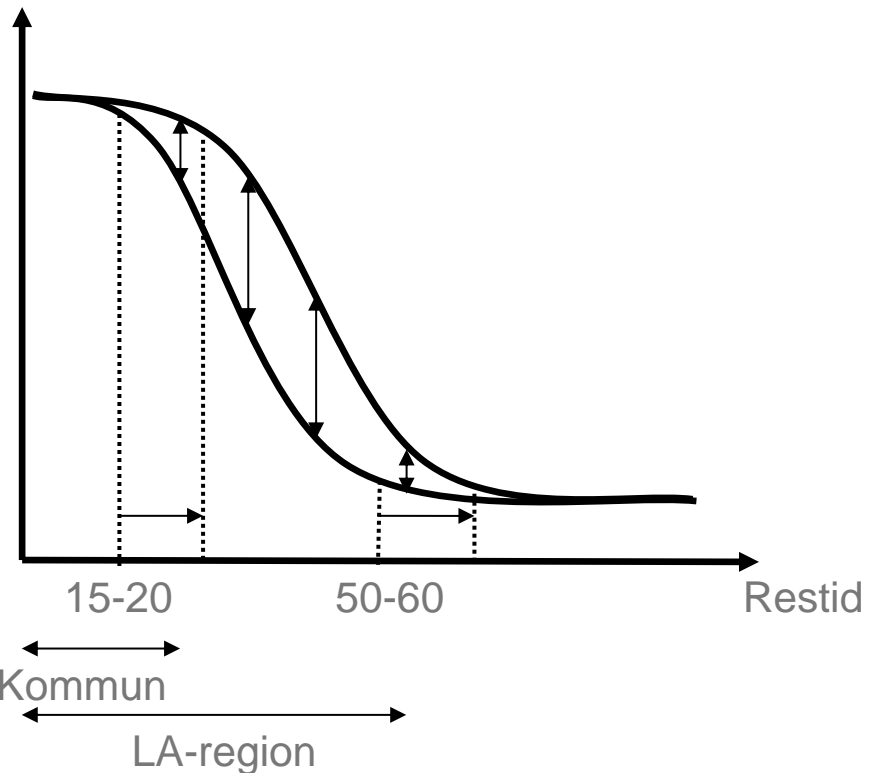
Regioner (definierade efter marknaders räckvidd)

Funktionella regioner (Arbetsmarknadsregioner, LA-regioner, Funktionella analysregioner, FA)

- En lokal arbetsmarknad (LA-region)
- En lokal tjänstemarknad för hushåll
- En lokal tjänstemarknad för företag

- Regionförstoring innebär att regioner växer antingen geografiskt eller genom omflyttning av befolkning och verksamheter

- Geografiskt växer regioner genom bättre infrastruktur

Effekt på pendlingsbenägenhet vid förbättrade resmöjligheter (bättre infrastruktur, bättre kollektivtrafik)

Benägenhet
att pendla

Effekten är störst där
kurvan är brantast

Regionförstoring

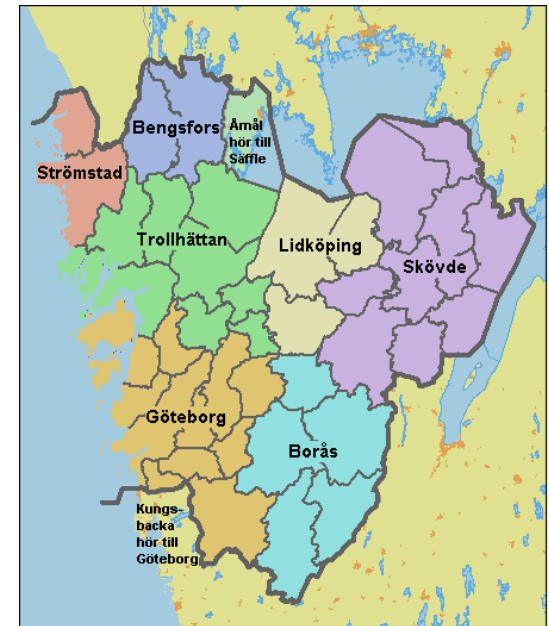
Utveckling i Västsverige

1970:
31 regioner

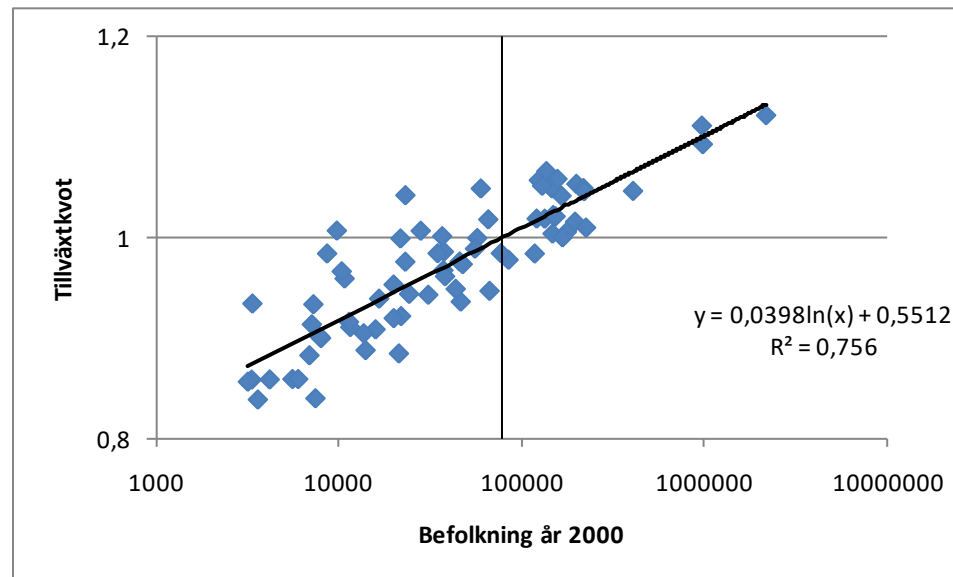
1990:
13 regioner

2002:
8 regioner

Storlek och tillväxt

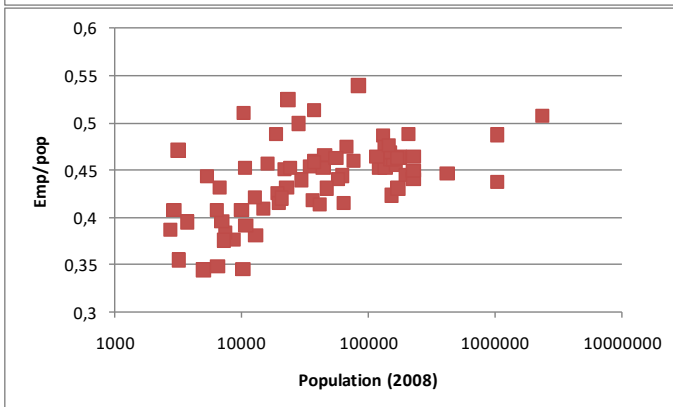
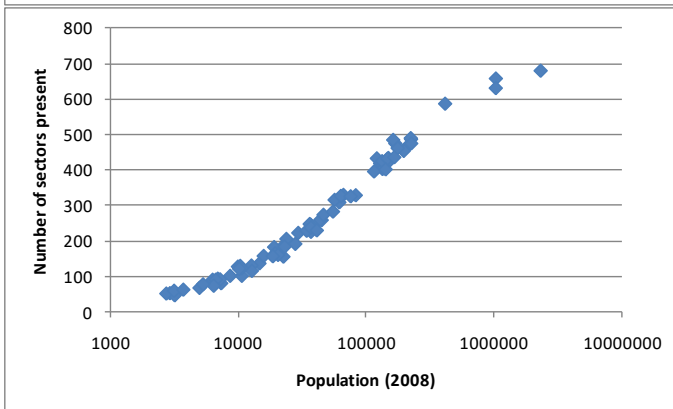
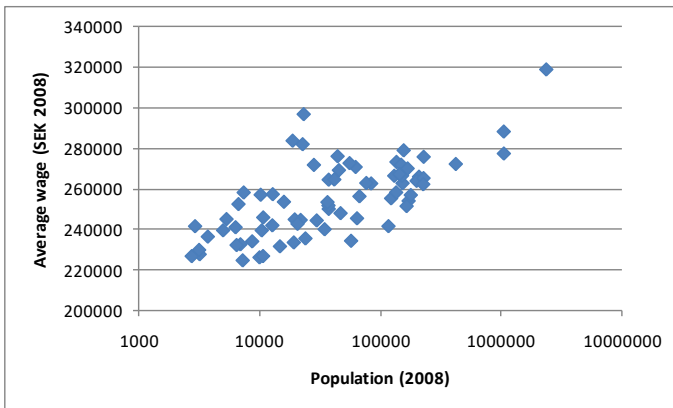

Befolkning större än 80 000 → förväntad tillväxt

Befolkning mindre än 80 000 → förväntad tillbakagång

Korrelationer

1. Befolkning och löner
2. Befolkning och diversitet (mångfald)
3. Befolkning och sysselsättning

Höghastighetsjärnvägar

Kan bidra till:

- Regionförstoring (i en ny skala pga. höga hastigheter)

- Tillväxteffekter

- Geografisk spridning av tillväxteffekter

- Tillväxteffekter kommer alla regioninvånare till del (även om de inte utnyttjar höghastighetjärnvägen)

Höghastighetsjärnvägar

Förutsättningar för positiva effekter:

- Stationsläge (ju centralare läge desto större effekt)
- Planering runt stationerna 1: uppkoppling mot annan kollektivtrafik och tillgänglighet för bilar, parkering etc.
- Planering runt stationerna 2: Täta miljöer av verksamheter och boende
- Regionförstoringseffekter för "mellanliggande" regioner uppstår först när regioner kopplas samman (begränsade effekter vid etappvisa investeringar)

JÖNKÖPING UNIVERSITY
International Business School